

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.

Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana VII, Zadrugi dom — Celje, Delavska zbornica —
Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.
Ne frankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter
nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega zna-
čaja stane beseda Din 1.— V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta
Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša
mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 90.

Sobota, 11. novembra 1933.

Leto VIII.

Socializem ne more propasti.

Marsikdo se čudi, da je »socializem« prišel v nekako defenzivo. Ni pa to prav nič čudnega. Demokracija in socialistično gibanje je v defenzivi predvsem zato, ker se delavstvo nahaja v težkih socialnih razmerah. Tudi je socialistično gibanje po vojni po raznih državah neenakomerno napredovalo. Socialisti niso vladali po vseh deželah in niso bili za vladanje dovolj pripravljeni. Ne morda zaradi svoje slabosti ali ne načelnosti, marveč mnogo bolj zaradi tega,

ker so bile za silo organiziranega proletarijata naloge prevelike,

ker so jih nasprotniki z vsemi svojimi silami ovirali v delovanju. Tudi najodličnejše ukrepe delavskih vlad in reforme za uvedbo socialističnega gospodarskega sistema so kapitalisti oklevetali in s terorjem kapitalističnih bank preprečili zlasti socialno skrbstvo, ki je bilo v teh težkih časih najvarnejše. Protiagitacija, šovinizem, obrekovanje, vse to je bilo netivo za indifrentno množico, s katerim je kapitalizem podminiral vsa povojna leta socialistično gibanje.

Izgraditi novi družabni sistem, ni lahka stvar.

To smo vedeli in vemo danes po teh izkušnjah še mnogo bolje. Predvsem je pa veljalo za reakcijo načelo: uničiti demokracijo, da socializem ne pride do besede.

Za treznega opazovalca pa danes ni nobenega dvoma, da kapitalistično gospodarstvo razpada ter mu

mora slediti načrtno gospodarstvo

kot predhodnik socialističnega gospodarskega sistema. Dasi se danes ustvarjajo ponekod brutalne diktature kapitalistov, meščanskih strank v tej ali oni obliki, zgrajene na goli plemenski ali nacionalni šovinizem, to ne more imeti trajnega obstoja. Ne zadostujejo namreč šovinistične fraze, ker bo gospodarski proces sam pognal narode tja, kamor spadajo, to je, v opozicijo proti diktaturam. Ta okoliščina je silno važna.

Socializem mora zaradi tega gojiti kulturno, kritično, čvrsto in nekorumpirano demokracijo.

To je predpogoj. Delavsko gibanje pa mora posezati tudi v vsa druga javna vprašanja. Skrbeti mora za reorganizacijo uprav, za liberalno gospodarsko politiko, kontrolo nad gospodarskimi podjetji, delavsko varstvo ter soodločevati v gospodarski politiki sploh.

Enako mora socialistično gibanje zahtevati

v mednarodni politiki smoteno udejstvovanje.

Med te naloge spada sodelovanje držav, odpravo eksportnih premij, sodelovanje z Rusijo, boj proti avtarkični politiki ter podpirati in okrepiti socialistično internacionalo.

Predpogoji za udejstvovanje socializma so podani in

ker delavski razred v sedanjem gospodarskem sistemu ne more biti odpravljen, tudi ni mogoče, da bi socializem propadel.

Skrbi za svoj list!

Opomin čitateljem!

O tisku lahko rečemo, da je najjačja svetovna sila. In če ni, bi lahko bil, če bi služil onim namenom, ki bi po zdravi pameti moral služiti.

Vsako čita časnike, knjige, morda tudi letake, pa se je lahko prepričal, da tisk (svetovni skoraj) ni

več konstruktiven, marveč skrajno pristranski in neobjektiven. Kulturnega človeka to boli.

Iz tega enostavnega razloga je potrebno, da se razširi delavski tisk, ki edini daje delavstvu nekaj iskrenega in objektivnega čtiva in skuša ohraniti njegovo ideološko in delavsko zavest. Vsak delavec naj bo naročnik našega lista. V njem ne bo čital vsega, toda marsikaj, kar ga bo bodrilo in ohranilo svežega v boju za delavske pravice enakopravnosti v človeški družbi.

Novoizvoljene občinske uprave so prevzele posle.

Dne 25. oktobra se je po vseh občinah izvršil prevzem občinskih poslov po novoizvoljenih občinskih upravah.

Izvoljeni nosilci kandidatnih list so postali župani, kateri imajo v vsakem položaju sigurno večino v občinskem odboru za seboj.

Županske posle so prevzeli:

v Mežici s. Robert Lamprecht,
v Ribnici na Poh. s. Zabovnik,

v Studencih p. Mariboru s. Kaloh,
v Trbovljah s. Klenovšek Jakob,
na Koroški Beli s. Šeberl Virgil.

V splošnem so dobile delavske liste v okroglo 18 občinah, od teh je bila samostojna lista postavljena v 14 občinah, nad 5100 glasov in okoli 180 mandatov.

Naši sodrugi bodo imeli v občinah težek posel; prepričani pa smo, da ga bodo vršili v splošno zadovoljnost tistih, ki so jim dali mandat.

Neobzirna doslednost francoske socialistične stranke.

Izključitev desničarjev, ki so šli z meščansko vlado.

Francoska socialistična stranka je sklenila definitivno urediti svoje notranje razmere, ker so nekateri poslanci proti sklepa stranke podpisali Tardieujevo, Daladierjevo in tudi Sarrautovo vlado. Navzočih je bilo okoli štirideset delegatov. Kongres je izključil iz stranke osem poslancev, 21 pa izrekel ukor. Za predlog je glasovalo 3046 delegatov, nad sto delegatov se je vzdržalo glasovanja. Z ozirom na močno in kon-

solidirano stranko ta operacija gibanju ne more škodovati, pač pa mu koristiti, ker je verjetno, da se bodo grajani poslanci in vsa socialistična javnost sklepom podvrgli oziroma jih odobrvali.

Odločnost francoske socialistične stranke samo dokazuje, da se hoče stranka boriti, ne pa podlehati demokratsko koruptivnim političnim zankam buržuazije.

Zahteve čeških socijalnih demokratov.

Resolucija kongresa čehoslovaške socijaldemokratske stranke,

ki se je vršil na državni praznik ob 15. obletnici ustanovitve čehoslovaške države.

V okviru čehoslovaške države, h kateri se priznavajo, zahtevajo čehoslovaški socijalni demokrati:

1. izgraditev kulturne, kritične, čvrste in nekorumpirane demokracije;

2. reorganizacijo uprave;

3. znižanje davščin, razdolženje in pravičnejši sistem obdavčenja;

4. liberalnejšo politiko narodne banke;

5. organizacijo in nadzorstvo nad glavnimi vrstami produkcije (proizvodnje), načrt proizvodnje v poljedelstvu in v glavnih industrijah;

6. regulacijo cen pod pretnjo kazenskih sankcij, tako navzgor, kakor navzdol;

7. znižanje delovnega časa;

8. notranjo kolonizacijo;

9. da se anticipira potrebni gospodarski razvoj in da se na podlagi tega preusmeri proizvodnja.

V mednarodnem okviru se zahteva:

1. politična in gospodarska izgraditev Male antante s sprejemanjem novih članov;

2. izravnane notranjepolitičnih sil tako, da bi se sedanja premoč agrarcev, ki je neugodno vplivala na vstvarjanje carinsko-političnih zvez, paralizirala;

3. da se dovolijo eksportne (izvozne) premije (nagrade); s tem bi se omogočila konkurenca na mednarodnih tržiščih;

4. sodelovanje s sovjetsko Rusijo;

5. autarkija (gospodarstvo, ki ne bi izmenjave blaga z inozemstvom), naj se smatra kot reakcija;

6. da se podpira in ponovno izgradi avtoriteta (vpliv) socijalistične internacionale.

Socialni demokrati zmagali v Ženevi.

Silajen napredek švicarskih socijalistov.

V nedeljo so se vršile v ženevsko kantonsko zbornico volitve, pri katerih so socijalisti na račun meščanskih strank pridobili osem mandatov. V zbornici imajo sedaj socijalisti 45 poslancev, vse ostale stranke skupaj pa 55.

Zmaga delavske stranke na Škotskem.

43 novih občinskih mandatov.

Angleška delavska stranka je pridobila v občinskih volitvah na Škotskem 43 novih mandatov. Izgubila je samo enega. V samem Glasgou je stranka pridobila 13 mandatov in ima sedaj v občini prvič absolutno večjo.

Dvanajsti november v Nemčiji.

V Nemčiji se bodo vršile jutri volitve v nemški parlament, ki ima končno namen, da popolnoma zadavi z weimarsko ustavo sprejeto demokratsko republikansko vladavino ter jo izpremeni v fašistično diktatorsko vladavino. To je glavni namen.

Vlada pa ima s temi volitvami tudi namen prepričati inozemstvo, da je nemški narod z njo. Zato vlada tudi porablja v volilni borbi najbolj pereče »šlagerje«, to je verzajlsko mirovno pogodbo in ponižanje nemškega naroda.

Mirovna bremena so težka. Prejšnje vlade so ta bremena lajšala z mednarodnimi pogajanjimi in raznimi olajševalnimi koncesijami, dočim hoče fašizem s silo zlomiti kapitalistični diktat vsaj navidez, da s tem privlači simpatije fanatičnih nacionalistov, ki izvajajo sedaj teror nad narodom. Če Hitler dobi pri teh volitvah zadostno število glasov, bo s tem njegov režim tudi notranje utrjen za nekaj časa. Velika opora Hitlerju je tudi, da se Nemčiji prej sovražne velesile oborožujejo, kar, povsem naravno, ne more zbujati mednarodnega zaupanja med Nemci. Psihologično je torej tudi s te strani nemški šovinizem utemeljen.

Kandidati, ki jih je 600 do 700, so domala fašisti, le kakih 40 je iz bivših meščanskih strank, nemške ljudske stranke in centroma. Tudi znani Hugenberg je na listi. Vendar pa vsi ti »opozicionalni« možje direktno ne bodo nič šteli, marveč le v ozadju s svojo gospodarsko močjo, od katere bo odvisen tudi bodoči režim.

Dovoljena je samo ena lista. Kdor se volitev ne bo udeležil ali bo glasoval proti listi, ga bo fašistična organizacija preganjala. In v osmih dneh po volitvah bomo zvedeli, da je »vsa« Nemčija nacionalno-socialistična, kar pa ne pomeni nič drugega, kakor da je fašizem na oblasti in

da izvaja bestijalen teror.

Vendar tudi v Nemčiji ni ves narod zadovoljen s Hitlerjevimi metodami. Režim to dobro ve, zato je organiziral tajno policijo, ki deluje zlasti med delavstvom ter ga ovaja.

Prav te dni se je primeril važen dogodek, ki priča, da delavstvo še ni pozabilo na svojo socialistično družabno nalogo. Tako je Hitler naznanil svoj volilni govor po radiju za delavstvo. Zahteval je v petek, da morajo eno uro stati vsi obrati in delavstvo vseh obratov v državi mora poslušati njegov govor. Nad tem ukazom je bilo vse delavstvo silno vznejevoljeno in je potem nastal že spor, kdo bo plačal odškodnino za zamujeno delo delavcem. Seveda podjetniki te odškodnine niso hoteli plačati, čeprav je prej fašistična stranka naročila, da morajo to škodo trpeti delodajalci.

70.000 rudarjev v Pensilvaniji je glasovalo za proglasitev generalne stavke.

Ni nobena tajna, da se pojavljajo močna opozicionalna stremjenja v Nemčiji.

In čeprav bodo volitve za fašizem izpadle morda precej ugodno, svet vendar ne sme in ne more misliti, da je s tem pokopano delavstvo, marksistični socializem in zatrt delavski razred.

Potemkinove vasi raznih diktatur se varajo, da narod rad prenaša diktaturo in varanje. Ne! Iz svojega notranjega prepričanja bo prej ali slej

požgal potemkinske oblasti,

ki so samo krinka, s katero se zakriva pravice naroda in mu dela krivice.

Afganskega kralja so ustrelili. Afganski kralj Nadir šah je zasedel prestol 1929, ko je pregnal Amanulaha in Habibulaha. Prestola se je polastil z angleško pomočjo. Napram nasprotnikom je bil tiran in jih je dal na stotine pomoriti. Umrili so ga kljub temu njegovi politični nasprotniki, ki so pa takoj popoldan proglasili njegovega sina za kralja. V Afganistanu utegne zaveti Angležem neprijazna sapa.

Molotov, predsednik sveta sovjetskih ljudskih komisarjev, je imel v Moskvi na proslavi 16 letnice oktoberske revolucije značilen političen govor, v katerem je na račun Japonci se smejejo neumnemu naziranju Evropecev, češ, da se mora pred začetkom vojnih operacij vojna napovedati. Oni hočejo napasti brez vojne napovedi. Zato moramo biti mi vsak trenutek pripravljeni. Rumeni poševnokoci naj samo začno, čutili bodo, s kom imajo opravka, kaj je rdeča armada. Če pa bomo enkrat začeli, ne bomo prej nehali, dokler ne bo nasprotnik popolnoma strt.

Litvinov je že imel svoj prvi razgovor z Rooseveltom. V ameriških političnih krogih so mnenja, da je priznanje sovjetske Rusije vprašanje samo še nekaj ur.

Ameriški farmarji stavkajo in nočejo mestom prodajati nobenih živil. Po svojih stražah ustavljajo vozove, ki kljub temu vozijo živila v mesta in jih razbijajo. Prišlo je že do hudih spopadov.

Mi varujemo Vaše zdravje!

Naši zjamčeno nepremočljivi Hubertusi varujejo Vas pred dežjem in mrazom.

„Tivar-obleke“

Dr. Živko Topalović v Pragi.

»Právo lidu« o njem. — Stiki s češkoslovaškimi sodruzi.

»Právo lidu«, dnevnik socijal-demokratske stranke Čehoslovakov v Pragi z dne 5. novembra poroča:

»Vodja jugoslovanskega delavstva dr. Topalović v Pragi.

V sredo, dne 8. novembra pride v Prago vodja jugoslovanskega delavstva dr. Topalović, da bo v četrtek, dne 9. t. m. predaval v Socijalnem zavodu ČSR o gospodarski in socijalni situaciji današnje Jugoslavije.

Ta zelo izobraženi pravnik je bil do ustanovitve osrednjega sekretarijata Delavskih zbornic v letu 1925 advokat in nato poklican za generalnega tajnika tega novega središča jugoslovanskega delavstva. Umrli ravnatelj Mednarodnega urada dela, Albert Thomas, ga je poklical za načelnika oddelka Mednarodnega urada dela za stik z delavskimi organizacijami celega sveta. Leta 1928 se je dr. Topalović vrnil v Beograd, da vnovič prevzame vodstvo Osrednjega sekretarijata Delavskih zbornic.

V domačem socijalističnem delavskem gibanju je s. dr. Topalović delaven že 30 let. Bil je generalni tajnik in urednik osrednjega glasila stranke. Čas nemožnosti političnega

delovanja je uporabil v korist združnega in izobraževalnega pokreta delavstva. Dr. Topalović je napisal tudi več znanstvenih publikacij iz stroke kazenskega prava, celo vrsto političnih spisov o vprašanjih socijalno-politične teorije in o glavnih problemih Balkana in Jugoslavije. Sodeluje v raznih inozemskih socijalističnih časopisih v nemščini, francosčini in ruščini. Od leta 1925 se udeležuje mednarodne konference dela kot delegat. V socijalistični ekskutivi je zastopal socijalistično stranko Jugoslavije.

Na potu v Prago se je dr. Topalović ustavil tudi v Mariboru, kot smo že zadnjič poročali in se udeležil zborovanja zaupnikov za oživljenje kulturnega delovanja naše »Svobode«. Pri tej priliki nam je s. dr. Topalović sporočil, da bo v Pragi obenem navezal in oživil čim ožje stike med češkoslovaškimi in jugoslovanskimi socijalisti, ker je to v interesu delavstva obeh držav in tudi nadaljnega gospodarskega kot političnega sodelovanja Jugoslavije in Češkoslovaške.

Doma in po svetu.

O raznih problemih so razpravljali. Narodni poslanci in senatorji za dravsko banovino so imeli v četrtek sestanek v Beogradu ob navzočnosti ministrov dr. Kramerja in Puclja ter bana dr. Marušića. Razgovor se je tikal važnih problemov,

Narodna skupščina in senat zborujeta. V četrtek sta bili otvorjeni redni zasedanji narodne skupščine in senata v Beogradu. Seji sta imeli samo formalni značaj. Druga seja narodne skupščine je bila sklicana večeraj.

Eno biti in drugo govoriti. To lepo navado smo sedaj odkrili tudi pri »Kmetiskem listu« in njegovem ožjem krogu. Zadnjič je prinesel članek o izidu volitev v »Delavsko zbornico«, ki bi ga lahko ponatisnilo tudi »Jutro«, delal pa bi čast tudi vsakemu drugemu »plavemu« listu. Mi smo — odkrito povedano — imeli doslej o naših kmetijcih drugačno mnenje, od slej pa vemo pri čem da smo in niti članki v »Kmetiskem listu«, polni simpatij do preganjanih demokratičnih kmetijskih voditeljev na Poljskem, ki se bore ramo ob rami s socialnimi demokrati, ne bodo nikogar več mogli prepričati o tem, da naši kmetijci niso to kar so — nož na dve strani — nikoli pa ne demokrati, za katere bi radi veljali, napram svobodoljubnemu kmečkemu pokretu ostalih dežel.

Trboveljski rudar Andrej Miklavčič, ki ga je zasulo v jami in je bil devet ur pokopan, nato pa odpeljan v ljubljansko bolnišnico, je v četrtek podlegel težkim poškodbam.

Andrej Ljapčev umrl. Andrej Ljapčev je bil med najuglednejšimi bolgarskimi nacionalističnimi politiki. Večkrat je bil ministrski predsednik. Rojen je bil 1866. leta in je umrl dne 6. t. m.

Rumunska vlada je odstopila. Rumunska vlada je odstopila ter gre samo za nje preosnovo.

Pruski ministrski predsednik Göring, ki se je v procesu o požigu nemškega parlamenta tako prostaško vedel, postane najbrže državni vojni minister. Da, kvalifikacija ima!

Bojkot Nemčije je sklenilo na židovskem kongresu v Londonu 500 delegatov, ki so zastopali 150.000 angleških Židov.

Deset milijonov mark je dala nemška vlada za nacionalno-socijalistično nemško propagando v Združenih državah Amerike. Ameriška vlada je zato protestirala pri nemškem poslaniku, ki pa je izjavil, da so te vesti neresnične. Medtem pa je nemški advokat Untermyer v Newyorku, ki je sam sodeloval v tej nemški propagandi, to dejstvo potrdil. Newyorško sodišče vodi točasno več razprav proti ameriškim Nemcem, ki so vršili prepovedano nacionalno-socijalistično propagan-

Knjige „Cankarjeve družbe“

so dotiskane in se že razpošiljajo!

All si že žlan

„Cankarjeve družbe“?

do. Pri zaslišanju se je posebno ošabno ponašala predsednica društva »Priatelj Nemčije«, gospa Gribl. Predsedniku sodišča, državnemu pravniku Medaletu, je v obraz zabrusila, da mu ne bo odgovarjala, ker je židovske krvi. Ko so položili pred njo biblijo, na katero bi morala po ameriškem zakonu priseči, je izjavila, da na biblijo ne bo prisegala, ker je njen prvi del, stari testament, židovska knjiga. Ko pa so ji zagrozili, da če se ne bo pokoravala predpisom ameriških zakonov jo bodo takoj vtaknili v luknjo, se je končno udala. Nacionalistična Nemčija izgublja zadnje simpatije med ameriškim ljudstvom in ne bo trajalo dolgo, ko se znajo ponoviti ekscesi proti »Hunom« iz leta 1917.

Kulturni napredek tretjega carstva. Berlinski »12-Uhr Abendblatt« objavlja prvo poročilo o »čiščenju« v berlinskih bolnišnicah, ki obsega rezultate iz približno polovice bolnic berlinskega upravnega okrožja. Po tem poročilu je bilo radi židovskega pokolenja ali radi marksističnega prepričanja odpuščenih iz službe, 10 znanstvenih članov zdravstvene službe, 6 zdravniških ravnateljev, 9 šolskih zdravnikov, 38 zdravnikov-asistentov, 16 višjih zdravnikov, 65 pomožnih zdravnikov, 3 zdravniki-volonterji, 12 medicinskih praktikantov in 2 mestna zdravnika. Od strežnega osebja je bilo odpuščenih 250 bolniških strežnikov in strežnic, 55 bolniških sester in 200 pomožnih moči. Samo v nekaj nad polovico slučajev so bile te moči nadomeščene z novimi, medtem ko so ostala mesta ostala izpraznjena in se bodo izdatki zanje prištedili. Tudi napredek...

Trocki je napisal v pariški »Oeuvre« članek, v katerem pravi, da je mnenje o nepremagljivosti Japonske prazna bajka, ki se bo nekoč razpočila kakor balonček iz milnice.

Nabori kandidatov smrti. Japonska vojna tehnika je iznašla novo orožje, vodilne torpede. Ti so tako narejeni, da se po izstrelu v vodi lahko poljubno naravnajo na določeni cilj po osebi, ki se nahaja v notranjosti torpeda in se z njim vred da izstreliti. S tem se prepreči, da bi torpedi svoj cilj zgrešili. Seveda pa ob zadetku in sledeči eksploziji pogine tudi človek, ki se je nahajal v torpedu. Sedaj je japonsko vojno ministrstvo razpisalo rekrutacijo za te žive torpede in smatra, da se bo spričo visoko razvitega patriotizma Japoncev našlo dovolj kandidatov smrti.

Tone Maček:

21

Slučaj Kumberger.

»Sedaj približno razumem. Iz tega sledi, da čim je kakšna ruda ali kamen trši, tem starejši je.«

»Točno!«

»Sedaj tudi razumem, kar mi je pravil oče, da celo savsko in dravsko polje sestoji iz več metrov debele plasti okroglega rečnega kamena, na katerem leži samo pol metra debela plast prsti. Ta polja so gotovo morala biti kedaj tudi preplavljena?«

»Prav gotovo. Ves ta rečni grušč so vodne mase kedaj naplavile iz hribovitih pokrajin in so ga odložile v ravnini, kjer so se ustavile, dokler si niso izdolble izhoda.«

»Pravijo, da kameno olje, petrolej, tudi črpajo iz zemlje. Kako pa je to nastalo?«

»Na sličen način kakor premog. V morju živi milijarde rib in drugih morskih živali, ki jih človek še ni nikdar videl. Ko so se nekatere pokrajine dvignile iz morja in je voda odtekla, je ostalo na suhem in v kotanjah cele kupe teh živali, ki so poginile in jih je sčasoma pokrila zemeljska plast. A tudi v morju samem pogine teh morskih živali brez števila, zlasti kadar izbruhne kaka ribja kuga. Mornarji pripovedujejo, da so v gotovih morskih predelih zašli večkrat na mesta, kjer je

bila morska površina na milje in milje daleč pokrita z več metrov debelo plastjo morskih rib, ki so poginile po kaki posebni bolezni, tako da si je parnik le s težavo rezal pot skozi tako goščo. Vse to se je potem pogreznilo na morsko dno, kjer je to ribje pokopališče sčasoma prekril morsk pesek. Zlasti gotove morske globine in kotanje so znane kot skladišče mrtvih rib, kakor da bi te nalašč tja hodile umirat. Ti kadavri mrtvih morskih živali se potem pod zemljo spreminjajo potom razpadanja in kemičnega presnavljanja iz organskih v anorganske snovi, maščoba se spremeni v olje. Tega olja so ponekod velikanski rezervari, ki se zde neizčrpni. Vsaj zaenkrat.«

France je kar zijal in se čudil toliko učenosti. Le odkod ta moč vse to ve. Ravno ga je hotel vprašati, ko so zavili iz glavnega rova v stranskega, mnogo nižjega, iz katerega je zadišalo po trohlemu lesu.

»Fant, zdaj pa le pazi, da si glave ne razbiješ. Sicer bi zanj ne bilo toliko škoda, a nerodno bi bilo, če bi nam kako prečko izbil in povzročil zasip.«

Šli so skozi vzdušna vrata, za katerimi je naenkrat prenehal občutek svežega prepiha. Bilo je kakor da so prišli v toplo zakurjeno vlažno kuhinjo. Ozek rov je bil ob tiru ves založen z različnim lesom, bruni, deskami in latami.

»Tale kup je naš,« je ugotovil Kurent. Popoldanska zmena ga je spravljal v jamo. Naložili

bomo »cizo« in vzeli s seboj kolikor bomo potrebovali.«

Morali pa so čakati na »cizo« še dobre pol ure, ker jo je ravno uporabljala neka druga tovaršija za svoj les. Ko so končno dobili »cizo«, mal voziček, ki ima samo dno in štiri ročice, so naložili spodaj debela debla, podpornike, na nje droben les za vmesno zakrepitev, na vrh pa deske-krajce. Celo naložbo so povezali z vrvjo.

Porinili so cizo po tiru, a že po par korakih se je zadela v oviro, v kup lesa, naloženega ob strani in je klecnila s tračnic. Mučili so se in vzdigovali precej časa, da so jo postavili zopet na tračnice. Oprezno so rinili naprej, zadevajoč s tovorom zdaj v desno, zdaj v levo. Za kakih trideset metrov je bilo poti konec; tam je zijala iz globine črna luknja, razdeljena v dva dela. Večji predel je bil obit z gladkimi bruni in namenjen za spuščanje materiala navzdol. V manjšem predelu se je pa nahajala lesena lestva.

»Hajd fanta, vidva pojdiva doli, da bosta odvezemala les, ki vama ga bom spuščal. Ti Kumberger pazi, da kaj ne dobiš na glavo.«

Spodaj pri luknji sta čakala, kdaj bo zaklical stari »pozor« in ko je padlo bruno pred nju, sta ga hitro pograbila in odnesla stran ob stene, kjer sta zlagala kos na kos. Nato je Janez zakričal »gotovo« in naslednji trenutek je priletelo novo bruno po jašku.

(Dalle prihodnjič.)

Maribor.

Radi nedeljskega počitka odpuščeni. Pri tovarni Doctor & drug gradi neko stavbo ljubljanska gradbena družba »Obnova«. Naše delavce prav slabo plačuje, komaj po Din 2.50. Razven tega pa družba ne spoštuje zakona o zaščiti delavstva. Delavci bi morali biti v službi tudi ob nedeljah, ne da bi jim družba plačevala to nadurno delo z zakonitim 50% poviškom. Več delavcev se je vsled tega upravičeno odločno uprlo nedeljskemu delu. Tvrdba ima v Mariboru dovolj delavstva med tednom, tako da ni treba siliti k nedeljskemu delu. Kljub temu je minuli ponedeljek tvrdba odpustila iz službe one delavce, ki niso hoteli priti v nedeljo na stavbo. Tak odpust je seveda neutemeljen in mora delodajalec v takem slučaju plačati uslužbencu mezdo za zakonito 14-dnevno odpovedno dobo. »Obnova« je tudi to odklonila in so radi tega delavci vložili tožbe proti tvrdki, ker ima vsak delavec pravico do zakonitega nedeljskega počitka. Delavci, vstopajte v organizacije, ki vas bodo v takšnih slučajih ščitile in napravile končno red pri delavski zaščiti!

Peke in gostilničarje tožijo. Nekako pred 4 leti so dvignili neki podjetniki in gostilničarji veliko agitacijo za ustanovitev lastne pivovarne v Laškem. Ustanovila se je delniška družba »Gostilničarska pivovarna«, d. d. v Laškem in njeni agenti so se razkropili po deželi, pridno obljubljali znižanje cen pri pivu in kvasu, ki bi ga naj tudi izdelovala nova pivovarna. Na ta način so dobili gostilničarje in peke, da so podpisovali delnice. Nekateri so podpisali kar za par tisoč dinarjev delnic. Čas je potekal, a pivovarne ni bilo in sedaj bi morali podpisniki plačevati delnice. Denarja seveda nimajo in tako vloga »Gostilničarska pivovarna« po celi Sloveniji tožbe, ki jih je na stotine. Tudi pri mariborskem sodišču je vloženih okrog 100 tožb proti raznim gostilničarjem in pekom. Razprave se vršijo in prelagajo in stroški rastejo. Najbolj se branijo plačila peki, češ, da so jim obljubili že za leto 1931 izdelovanje kvasa po znatno nižji ceni, pa ga še danes ne delajo. Pivovarna namreč nima denarja, da bi izgotovila tovarno. Med podpisniki pa je povrh tega še nebroj gostilničarjev in pekov, ki danes nimajo niti pare premoženja.

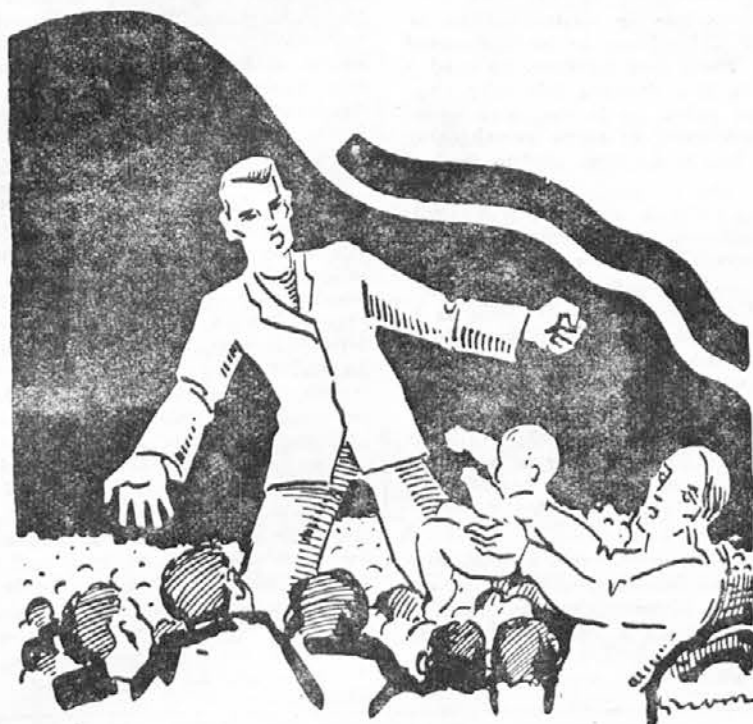
Smrtna kosa. V sredo, dne 8. t. m. je nenadoma preminul s. Viljem Bibič, ključavničar drž. železnice. Pogreb blažega pokojnika se bo vršil danes, v petek, 10. novembra ob 16. uri na pokopališču v Studencih. Mir njegovemu pepelu. Preostalih žalujokov naše iskreno sožalje.

Tiskovna tožba. Ta teden se je vršila pri okrožnem sodišču razprava v tiskovni tožbi delavca R. A. proti Rudolfinu Germu, ki je nameščene Nabavljalne zadruge državnih železnic, doma iz Trsta, radi klevete. Okrožno sodišče je najprej po končani preiskavi izreklo, da obtožba — sploh ni dopustna, češ, da je vtoževana kleveta deloma dokazana, deloma pa je logični zaključek. Na pritožbo tožnika je apelacijsko sodišče v Ljubljani ta sklep razveljavilo in naročilo razpravo. Mariborsko okrožno sodišče pa je ostalo pri svojem stališču in obtožbenca tudi pri razpravi oprostilo iz enakih razlogov. Tožnik je vsled tega po svojem zastopniku dr. Reismanu vložil proti tej sodbi pritožbo in se bo z zadevo pečalo še najvišje sodišče v Zagrebu. Ko bo izreklo svojo sodbo tudi najvišje sodišče, bomo o zanimivi pravdi obširneje poročali.

Sodniki za uradne dneve. Pri mariborskem sodišču so vpeljeni kot pri drugih sodiščih takozvani uradni dnevi, v katerih predložimo pri sodišču na št. 17 tožbe in predloge v kazenskih, civilnih in izvršilnih zadevah na zapisnik. V Mariboru so ti uradni dnevi ob sobotah in sredah ter se na hodniku pred sobo št. 17 sredega sodišča ob tej priliki vedno gnete polno ljudi, največ revežev, ki nimajo denarja, da bi šli k advokatu. Doslej so pa uradovale na tej številki 17 mladi sodni in odvetniški pripravniki. Sodišče je sedaj odredilo, da morajo biti za uradne dneve obšinstvu na razpolago sodniki, in sta do meseca aprila določena v to svrhu sodnika g. Leo Stuhelj ob sredah in g. Miloš Senica ob sobotah. Sedaj bo torej lahko vsakdo ob uradnih dnevih izročil pri sodišču tožbo na zapisnik sodniku. Ako je revež, si naj obenem oskrbi vedno že prej ubožno spricevalo, ker mora sicer prej predložiti predpisane koleke.

Novo delo pričenja!

V vsako delavsko stanovanje našo »Delavsko Politiko«!

NAJ SVET VIDI, DA SE NAŠ TISK ŠIRI!

Pokazali so, kaj hočejo! Zato strnimo svoje vrste še močnejše, da bodo naši uspehi še večji.

Ustvarimo svoj, delavski, naš dnevnik. Pomečimo iz svojih, delavskih, naših stanovanj vse meščansko časopisje, ki je v tem volilnem boju vztrajno in dosledno podpiralo naše, delavske, nasprotnike.

Naše geslo mora biti:

**V VSAKO HIŠO DELAVSKI LIST,
V VSAKO DELAVSKO STANOVANJE NAŠO »DELAVSKO POLITIKO«.**

10 Din mesečna naročnina se že pritrga od vsakdanjih potreb, kajti teh 10 Din za »Delavsko Politiko« na mesec bo rodilo za moč delavstva lepe procenete.

**Mogočen delavski tisk je pogoj za uspešno borbo delavskega razreda!
Zato, kvišku glave, odločnost v srce in naš glas bo upoštevan!**

Zlato naše hrane „Pekatete“

**Makaroni, spageti in juhine
zakuhe.**

Društvo Šola in dom priredi v sredo, dne 15. nov. 1933, ob 20. uri v kinu Apolo na Slomškovem trgu predavanje gospe Hinterlechnerjeve o temi »Mati in dom« in »Mati in šola«. Vabljeni so vsi učitelji, starši in prijatelji mladine.

**Znižana vstopnina za nedeljsko večer-
no predstavo R. U. R. v Narodnem gledališču.** V nedeljo, dne 12. t. m. bo uprizorilo tuk. gledališče kolektivno dramo Karela Čapeka »Rossumovi univerzalni roboti«. Za to predstavo veljajo znižane cene za delavstvo, če si v skupinah po dva in več nabavi vstopnice pri dnevni blagajni gledališča, najkasneje do nedelje 12. ure dopoldne. (Sedeži po Din 12, 10, 8, 6). — Priporočamo delavskim zaupnikom v tovarnah, da o tem obveste delavce in delavke ter jih povabijo k posetu gledališča. Gledališni komad sicer ni najbolj primeren za delavsko predstavo, vendar pa mnogo boljši kot marsikateri film.

Nagradno žrebanje za odjemalce plina. Mestna plinarna priredi letos za porabnice plina in za gospodinjstve pomočnice prvo nagradno žrebanje. Za žrebanje pridejo v poštev vse one, ki porabijo mesečno preko 10 m³ plina in imajo v redu plačane račune. Seveda morajo uporabljati plin samo v gospodinjstvu. Za prvo nagrado je določen plinovni štedilnik, vreden Din 3.000 (za odjemalke preko 30 m³ plina na mesec). Druga nagrada se bo izžrebala za odjemalke, ki potrošijo mesečno 10 do 30 m³ plina in se določen za to plinovni pečnjak, vreden Din 1.000. — Gospodinjstva pomočnica mora biti pri isti porabnici plina (ki ima v redu svoje račune) najmanj leto dni in predložiti spričevalo svoje gospodinjne o tem, kako zna ravnati s plinom in ga štediti. Za te pomočnice se bodo izžrebale tri nagrade, in sicer: I. Din 300.—, II. Din 200.—, III. Din 100.—. Žrebanje se bo vršilo dne 16. decembra po številkah vprašalnih pol, katere bodo prejele te dni vse odjemalke plina za gospodinjstvo. Na teh polah bodo razna vprašanja, na katera bo treba odgovoriti. Poleg bo treba vrniti plinarni do 26. t. m. Duplikati za izgubljene pole se ne bodo izdajali. Obe nagradi sta razstavljeni v trgovini MP na Aleksandrovi cesti.

**Voe, kae rabite za pisarne, kupujte v trgovini Ljudske ti-
skarne d. d., Slomškov teg 6**

Delavci in nameščenci jedo samo v Javni kuhinji na Slomškovem trgu št. 6.

Zabukovca.

Tudi Zabukovčani smo se nadvse častno odrezali pri volitvah v Delavsko zbornico. Se moramo pač že sami pohvaliti, če nas drugi nočejo. »Delavska Politika« namreč ni zabeležila našega volilnega rezultata, zato ga ji pa danes pošiljamo v prepričanju, da bo sigurno izšel v listu. Torej volili smo tako-le: rdečih glasov je bilo 285, plavih 29, belih pa 4; v nameščenski grupi: rdeča 2, plavi 3, bel 0, zelena 2. — Sicer vemo, da radi zakasnelega objavljanja naša zmaga ne bo nič manjša, kljub temu pa nas bo vse veselilo in najbrž tudi ostalo delavstvo, če bo čulo in čitalo te številke. Boj ni bil lahek, vzdržali pa smo le! (Nihče nam doslej ni sporočil rezultata volitev v Vašem kraju, zato ta zakasnelost v objavljanju. Sijajno ste se držali sodruzi in sodružice! Hvala Vam tudi na Vašem zanimanju za mariborske dogodke. Tako je prav, sodruzi, solidarni moramo biti in ostati ter se boriti za naš skupni cilj. Op. ur.)

Hrastnik.

Naše delavstvo je zavedno in budno. Pri volitvah v občino delavstvo ni moglo postaviti svojega moza, zato pa je pri volitvah v Delavsko zbornico dokazalo celemu svetu, da hrastniško delavstvo stoji trdno v vrstah zedinjenih strokovnih organizacij. Na predvečer volitev se je v našem kraju bliskovito raznesla vest o dogodkih v Mariboru, kar je povzročilo med nami ogromno razburjenje. To razburjenje se je še stopnjevalo radi tega, ker nismo mogli dobiti od nikoder popolnoma točnih informacij. V tem razpoloženju smo v soboto zjutraj volili kompaktno našo rdečo listo. V nedeljo pa nismo vzdržali več in smo poslali v Maribor dva odposlanca, da se na licu mesta prepričata o dogodkih. Zvečer, ko sta se vrnila, ju je pričakovala na železnici ogromna množica delavcev in delavk, da slišijo nuno poročilo. Splošno veselje je zavladalo, ko se je zaznalo, da se ni zgodilo to, česar smo se bali. Tem radostnejša je bila zato lahko proslava naše zmage, ki nam je vtila novega poguma za bodočnost. Saj smo pa tudi lahko zadovoljni. Dočim znaša število za rdečo listo oddanih glasov 1007, jih je plava dobila samo 207. Ali se to je preveč. Se teh glasov ne smejo plavi zavezni delodajalcev v bodoče več dobiti! Zato sodruzi in sodružice na delo! (Hrastniškim sodrugom in sodrugicam najlepša hvala za pozdrave, ki so jih poslali po svojih odposlancih mariborskemu delavstvu. Zvestoba za zvestobo! Op. ur.)

To so vam narodnjaki! Gotovo bo zanimalo tudi ostalo delavstvo, da so pri nas v Hrastniku delali največjo reklamo za na-

Belo kot sneg in svežduhteče naj bo Vaše perilo. To lahko dosežete brez vsakega truda in muke, če uporabljate Persil. To odlično sredstvo za pranje se dobiva v vseh trgovinah.

Persil

cionalistično plavo listo pri volitvah v Delavsko zbornico znani nasprotniki Slovencev iz časa Avstrije, ki so bili tedaj še vsi »stramm deutsch« in ki zlasti niso mogli odpustiti hrastniškemu delavstvu nemškega porekla, da je stopilo v vrste svobodno organiziranih slovenskih delavcev in se z njimi borilo ramo ob ramo za zboljšanje svojega položaja. Danes koraka to ljudje v vrstah slovenskih šovinistov. To pa, kar so v svojem jedru bili poprej, so ostali tudi sedaj: zagriženi sovražniki delavskega razreda!

Jesenice.

Mal popravek. — Uredništvo je prejelo ta-le dopis: »V poročilu o prvi seji občnega odbora z dne 25. oktobra t. l. (glej »Del. Pol.« z dne 4. t. m.) pišete, da »je dr. Štempihar (pri določitvi odsekov) izjavil, da bi se to delo še ne smelo vršiti, ker sta vloženi dve pritožbi, in da odsekov sploh ni treba, ker jih novi zakon ne predvideva«. Prvi del tega opisa ni točen, temveč posledica okoliščnosti, da je Vaš dopisnik nasledel netočnemu in ne zelo izobraženemu poročilu »Slovenčevega« dopisnika o tej seji, ki je seji prisostvoval in na katerega resnost se je Vaš dopisnik zanesel. V resnici pa ni klub odbornikov Čelensnikove in Stanovnikove liste v nobenem oziru vezal vloženi pritožbi in časa začetak dela novega obč. odbora, ker vemo, da pritožba v tej smeri nima nobene odločilne moči, vsaj po zakonu ne. Dejstvo vložitve pritožb se je povdarjalo v zvezi s poročilom župana o izidu volitev, ki teh pritožb ni omenjalo. Res pa je, da sem se v imenu kluba protivil določitvi odsekov za to, ker jih novi zakon ne samo ne predvideva, temveč naravnost izključuje. Če je klub odbornikov Žabkarjeve liste predlagal povrh še tako zasledbo odsekov, ki se ji je videla neresnost želje, da pritegne Čelensnikove in Stanovnikove ljudi k sodelovanju, ni zlomka, da smo ugotovili tudi to. Končno je imel klub Žabkarjeve liste še to smolo, da je klub Čelensnikove in Stanovnikove liste odredil opozoritelja, da določba odsekov ni zakonita, ravno meni, ki me Žabkarjev klub poleg še dveh opasnežev ni »predvidel« za noben odsek, in smolo, da je pri določitvi odsekov popolnoma pozabil omeniti njih pristojnost in delokrog.

Vaš dr. Štempihar.«

Članski sestanek Saveza met. radnika Jugoslavije na Jesenicah se je vršil v soboto, dne 28. okt. t. l. ob 7. uri zvečer v Delavskem domu na Savi. Udeležba je bila dobra. K prvi točki je podal obširno poročilo o volitvah v Delavsko zbornico s. Franc Toman. Orisal je položaj delavstva in razmere ob volitvah, naslikal je uspehe po Sloveniji in položaj v posameznih krajih, končno pa je podrobno očrtal Jesenice in jeseniški revir, kjer je dosegla rdeča lista velik uspeh in ima skupno 85 glasov več kakor pa vse tri ostale liste. Če bi se pa volitve vršile po željah naših zaupnikov, zlasti zaradi časa volitev (morale bi se vršiti od 5. ure zjutraj do 11. ure zvečer), bi bil uspeh še večji, ker je med neudeleženci volitev gotovo mnogo rdečih glasov. Vendar smo zadovoljni. Mi živimo in napredujemo. Naglasil je potrebo razširjenja delavskega tiska, ki nas je edini podpiral pri volitvah, in je pozval navzoče, da se vsi naročijo na »Delavsko politiko«. — Pred sestankom je bilo prodanih 40 izvodov »Delavske Politike«. — To poročilo je zatem z raznimi drastičnimi primeri izpopolnil še s. Cvetko Kristan. K drugi točki je poročal s. France Mohorič o položaju v tovarni, zlasti kar se tiče sprejemanja novih delavcev, o novi nekoncesionirani politični posredovalnici za delo, o položaju na Javorniku itd. Izpopolnili so to poročilo še posamezni sodruzi in predsednik s. Čelensnik, tako da je bil končni sklep: iti krepko na delo in pobijati vse poskuse uzurpiranja delavskih pravic in vse fašistovske mahinacije. K tretji točki o splošnem položaju na Jesenicah in o gospodarskih vprašanjih je poročal s. Čelensnik. Naglasil je, da se mora zavedno

delavstvo okleniti svojih gospodarskih organizacij, ki bodo v hudem boju, ki nas še čaka, najmočnejša opora delavstva in ki ne bodo pustile delavca lačnega tako kakor je to te dni napravil trboveljski rudnik, ki delavcu-kupovalcu v njegovem magacinu ne pusti — če je dolžen — denarja niti za mleko in meso. Dalje je poročal tudi o občinskih volitvah in o delu na občini, katero poročilo smo vzeli vsi z odobravanjem na znanje. Pri tej točki se je oglasila še cela vrsta sodrugov, zlasti s. Škrli, Čelensnik Joža, Korenova, Zugwitzeva, Bokar itd. in ob živahni in zanimivi debati je bil članski sestanek zaključen ob pol 12. uri ponoči. Članski sestanki se bodo vršili zdaj redno vsakih štirinajst dni in sicer vsak drugo petek. Prvi bo spet v petek, dne 10. t. m. Vse člane Saveza in njih žene vabimo, da se teh sestankov, ki bodo nad vse zanimivi, sigurno udeležujejo. Na svidenje spet prihodnjič!

Odseki v občinskih odborih. V vseh poročilih o prvih sejah novih obč. odborov se ponavlja naštevane odsekov, ki so jih odbori izvolili. Navada, deliti tehnično pripravo za plenarne seje obč. odbora, na odseke, je morda prav pametna navada, toda novi zakon o občinah, o je odpravil v političnem pogledu s tem, da je predpisal, da ima relativna večina vso moč na občinah, v pravnem pogledu pa s tem, da je vse tehnično delo izrečno naložil predsednikom in upravam. Preglejte samo §§ 81 do 84 in za vzgled še §§ 96 ali 101 zakona o občinah. V kratkem Vam pošljem o tem predmetu primeren prispevek; naj so vsaj delavski zastopniki v občinah tišči, ki bodo tudi v praksi pokazali, da se držijo zakona. Dr. Štempihar.

Kino Radio predvaja v soboto in nedeljo ob 8. uri zvečer in v nedeljo ob 3. uri popoldne 100% zvočni vefilm »Salto mortale«. V glavnih vlogah so Anna Sten, Reinhold Berndt in drugi. Poleg tega kulturni in prosvetni film.

Koroška Bela.

Delo pevskega odseka javorške »Svobode« v bližnjem času. Pevski odsek javorške »Svobode« je eden izmed najboljših pevskih zborov Gorenjske in se prav lahko kosa tudi z marsikaterim drugim zborom. Marljivo vadi in v kratkem bo pokazal uspehi svojega dela. Namerava prirediti tri koncerte: 1. v nedeljo, dne 12. nov. t. l. koncert v Delavskem domu na Savi ob 8. uri zvečer. Vstopnina bo običajna. Spored izbran in vseboval bo precej novih pesmi, tako delavskih, narodnih in umetnih. 2. V nedeljo, dne 19. nov. t. l. se bo vršil koncert na Javorniku pri Konjici ob 8. uri zvečer z istim sporedom kakor prejšnji nedeljo na Savi. 3. V soboto, dne 25. novembra 1933 pohiti zbor morda v Ljubljano, kjer bo sodeloval menda na delavskem prosvetnem večeru v Delavski zbornici, drugega dne ob 3. uri pop. bi imel koncert v ljubljanskem radiu in na večer (v nedeljo) bi pa imel koncert na Stari pošti v Kranju za kranjske sodruga in prijatelje petja. Načrt je torej obširen, vendar prepričani smo, da bo uspel, saj ima zbor vse kvalifikacije zanj. Upamo pa tudi, da bodo njegove koncerte obiskali vsi naši sodruzi s Save, Javornika oz. Ljubljane in Kranja in bodo dali sebi užitek, zboru pa zadoščenje za njega delo. Na svidenje torej na koncertih!

Lesce.

Predavanje. V nedeljo, dne 12. t. m., se vrši pri Katrineku v Lescah skiptično predavanje o »Strahotah svetovne vojne«, ki ga priredi tamošnja podružnica »Svobode«. Začetek ob 6. uri zvečer. Predava s. Cvetko Kristan z Jesenic. Vabimo vse na to nadvse zanimivo predavanje.

Ptuj.

Cena rženemu kruhu, ki se ga imenuje »specialni ali luksuzni«, ne sme biti višja nego Din 3.50 za kilogram, dosedaj so ga namreč prodajali po Din 4.—. Potrebno bi še bilo določiti pravo težo žemelj, ker iste tudi zdaj niso večje kot pred leti, ko je stala moka Din 6.—. — **Meso** se sme prodajati: govedina la. Din 10.— zadnji del, Din 8.— prednji del; Ha. Din 8.— in Din 6.—. Mesarja, ki bi zahteval višjo ceno kot navedeno, je treba prijaviti tržnemu nadzorstvu.

Zakaj tako. Neka mati se nam pritožuje, da je bil njen fant po prstih do kravega tepen — češ, da je na vseh

Delavstvu izobrazbe!

Rekorden obisk ob priliki prvega prosvetnega večera mariborske »Svobode«.

Preteklo sredo, dne 8. novembra se je vršil prvi prosvetni večer »Svobode« v letošnji zimski sezoni.

Za to prireditve je vladalo veliko zanimanje med delavstvom in kar je najbolj razveseljivo, zlasti med mladino. Še pred 8. uro zvečer je bila dvorana Delavske zbornice natrpano polna, pa še vedno so prihajali novi obiskovalci, ki so že morali ostati v predsobi, ker v dvorano ni bilo moč več priti.

Prosvetni večer je otvoril s. prof. Teply s kratkim nagovorom o pomenu in namenu izobraževalnega dela »Svobode«.

Nato je nastopil mešani zbor »Svobode« s pesmijo »Pozdrav« in pa »Zaljubilo se je solnce«. Zbor je bil v prav dobri formi in so njegove pesmi užgale poslušalce, ki so dali duska svojem razpoloženju z dolgotrajnim ploskanjem.

Globoko je dojmila navzoče recitacija s. Štandekarja, Askerčeva »Pesem o premogu«. S. Štandekar pa je tudi v resnici recitiral globoko občuteno in s patosom. Žel je burno pohvalo.

Nato je sledilo predavanje s. prof. Stupana o »Današnji Nemčiji«. V svojih izjavah je podal historijat razvoja poveljne Nemčije od revolucije l. 1918 do današnjih dni. Zlasti je lepo razložil prve početke reakcije v republiki, do prevzema vrhovne

državne uprave po zastopniku vojaške kaste in eksponentu junkerjev, današnjemu državnemu predsedniku Hindenburgu. Kot vzroke za razvoj fašizma je omenil predavatelj ponizanje premagane Nemčije in pojav velike gospodarske krize z vsemi neprijetnimi posledicami. V zvezi s tem je govoril predavatelj o mnogoterih napakah delavskega gibanja v Nemčiji, katere so zmago fašizma še pospešile. Razkol v delavskih vrstah je rodil v Nemčiji najbolj žalostne posledice: fašistično diktaturo. Hitler je zavlada Nemčiji s pomočjo oboroženih band, potem ko se je spoprijaznil i z junkerji, i z industrijskimi magnati, ki so mu tudi že prej nudili vso možno pomoč. Kaze na gorostasne krivice, ki se gode delavstvu pod fašističnim gospodstvom, med tem, ko imajo kapitalisti vsega v izobilju, je predavatelj izrazil svoje prepričanje o tem, da ta režim ne more biti stalen, kajti obljube fašizma so ostale neizpolnene. Zanimivo predavanje so navzoči poslušali z največjim zanimanjem in so predavatelja nagradili s ploskanjem.

Nato je sledil še ponoven nastop mešanega pevskega zbora, ki je tudi to pot navdušil, kakor je govoril s. Teply zaključne besede in je obenem povabil vse navzoče na diskusijo, ki se bo vršila prihodnjo sredo, dne 15. t. m. v Delavski zbornici.

Le naprej po začrtani poti!

mrtvih dan na pokopališču kradel sveče. Zatožili da so ga večji učenci, dasi otrok, sicer res poreden in manj nadarjen, sploh na pokopališču ni bil, ampak na paši. Tudi stariši imenovanega ne potrebujejo sveč, ker imajo električno razsvetljavo. Mnenja smo, da bi bilo potrebno, zadevo temeljito razčistiti, predno se otroka kaznuje in zlasti tudi zaslišati njegove stariše. Pa tudi tepenje samo po našem ni posebno priporočljivo vzgojno sredstvo.

Olepševalnemu društvu v vednost. Okolica in steza pri lični cerkvi Sv. Ožbalta nudi večkrat lepo sliko, ker se ponavadi bližine tega »blagoslovljenega« kraja radi poslužujejo naši verniki, ki tu pogrešajo javno stranišče. Mogoče bi oo. kapucini ta nedostatek iz tuško-prometnih in higienskih ozirov vendarle naknadno odpravili, ako se že lani pri renoviranju cerkve niso na to spomnili...

Listnica uredništva. Ptuj. Z notico »Verfluchter...« bi najbrž škodovali trpečemu, če bi jo priobčili, ker bi bil ob kruh.

Ruše.

Prusi agitirajo za »plavo« nacionalistično listo. Pri volitvah v Delavsko zbornico smo z začudenjem ugotovili, da je bil zelo glasen agitator za plavo listo neki »Prus in nemški državljani. Ker ne zna slovensčine je agitiral v nemščini: »Für die blaue Liste«. Njegova agitacija pa ni rodila posebnih uspehov, najbrž radi tega, ker ga naši slovenski delavci, ki »h nacionalisti ob vsaki priliki zmerjajo za nemčurje, niso razumeli. Slovenski nacionalisti so res lahko ponosni na svoje agitatorje. Če bodo potrebovali še kaj pomoči iz Prusije, jim jo bo Hitler gotovo radevolje poslal, saj ima še dovolj takih Prusakov, ki bi lahko v volilni borbi stali na strani naših stoddotnih slovenskih in jugoslovanskih nacionalistov. Vse ruško delavstvo se smeje in zbija šale na račun tega najnovejšega zavezništva slovenskih in nemških nacionalistov. Mi pa pravimo: Gliha vkup štrih. Heil und Sieg!

Ribnica na Pohorju.

Prevzem poslov po novi občinski upravi. Dne 25. oktobra se je vršil prevzem občinske uprave po novoizvoljenem občinskem odboru. Župan je postal naš s. Zabovnik, ostale funkcije so prevzeli odborniki, izvoljeni na delavski listi. Funkcijo občinskega blagajnika ima s. Ambrož, predsednik naše podružnice Splošne delavske zveze. Mi smo ponosni na to, da imamo v naših delavskih vrstah toliko sposobnih sodrugov, ki jih lahko postavimo na odgovorna mesta javne uprave. Danes vemo, da imamo na občini naše prijatelje in sodruga, o katerih vemo, da bodo delali požrtvovalno za naše koristi.

Prevalje.

Kako pa je s posmrtnino pri Posmrtninskem skladu gasilnega društva. V maju l. 1932 je umrl star član Posmrtninskega sklada gasilnega društva. Z največjo težavo je do l. 1932 plačeval članarino za ta

besedami se je g. V. sam dovolj lepo kvalificiral in ni treba, da bi mi dodali še kakšen komentar. Res lepo izobrazbo imajo gotovi ljudje. V zvezi z volitvami moramo še pripomniti, da se nekateri gospodje znašajo nad delavci, ki so volili delavsko listo. Mi protestiramo proti takemu postopanju, ker je vsakemu na prostu dano, kako glasuje in tudi po zakonu ne sme nihče nikogar klicati na odgovor. To naj si prizadeži zapomniti in naj dajo že končno enkrat mir, ker se bomo sicer oglasili še s kakšnim daljšim dopisom v našem listu, ki dotičnikom, ki se jih to tiče, morda ne bo pogodu.

Črna.

Pretresljiva vest je odjeknila dne 1. novembra po našem naselju, da je po kratki bolezni umrla naša prva članica »Zveze delavskih žen in deklet« sodružica Katrica Šahmanova. Katrica je bila zvesta članica naše Zveze in marljiva sotrudnica »Svobode«. V 26. letu starosti je kot mlada proletarska mati že zastopila težko pot življenja. Zato je tudi razumela gibanje proletarske žene in je z veseljem sledila našemu delovanju. Dasi ljubljena od svojih domačih in cenjena od svojih sodrugov, ji je vendar skrb, katere tlačji vsako proletarsko mater, ležala kot mora v njenem srcu, da je vidno venelo njeno sveže lice in da so njene oči vedno nekam žalostno gledale v bodočnost. Katrica ni Te več! Tvoja borba je končana, našla si mir v grobni tišini, kamor smo Te položili dne 3. novembra. Kdo si nam bila, o tem so pričali številni venci ob Tvojem mrtvaškem odru, od naših organizacij in prijateljev. Polnoštevilo so se udeležile pogreba članice Z. d. ž. i. d., kakor tudi sodrugi. Celotno Mežico so prihiteli v lepem številu sodruzi, da jo spremijo na njeni zadnji poti. Katrica! Smrt Te je rešila. Nič več ne boš okušala grenkobe in gnusobe sveta, počivala boš, me ra homo nadaljevala borbo za človeške pravice in pravice vseh proletarskih žen. Obljubljamo Ti, da se bomo borile in vztrajale do končne zmage. Pošrešale Te bomo. Počrešali Te bodo tudi Tvoj ljubljani mož in Tvoja ljubka štiriletna hčerka ter vsi domači. — Sodružica Katrica, naj Ti bo lahka zemljica. Tvojemumu možu, našemu zvestemu sodrugu in vsem ostalim izrekamo ob priliki teže izgube naše najiskrenejšo sožalje! — Odbor Zveze delavskih žen in deklet v Črni.

Izobraževalni tečaj predviden 12. t. m. se preloži na naslednjo nedeljo vsled rudarskega zborovanja v Črni, katerega se naj rudarsko delavstvo v čim večjem številu udeleži, posebno iz razloga, ker se gre za važne stanovske interese. Zborovanje se vrši v gornji dvorani gostilne Knez,

Mežica.

Psovati se ne pustimo. Pri volitvah so nacionalisti agitirali in so imeli za agitatorja tudi nekega stoddotnega rentnika, ki revež ni za nobeno delo, za agitacijo pa še vedno stoddotno sposoben. Na dan volitev so govorili štirje rudarji na cesti, ki vodi na volišče, eden med njimi je bil nek vpokošenec, katerega sta dva sodruga nagovarjala, da naj voli našo listo. Prav tisti trenutek pa je prišel po poti rudniški nameščenec gospod V. Ko pride do naše skupine, se obrne do vpokojenca rekoč: »Pojdi in glasuj kakor sem ti jaz rekel, kaj boš take »lauspobe« poslušal. S temi

Za šolo TIVAR obleke.

To pot prinašamo za naše male prijatelje mnogo lepih stvari.

Dražestno Amerikan otroško obleko Din 240.—

Trpežno mornarsko obleko Din 90.—

Elegantno Kadet otroško obleko Din 210.—

Prinašamo lepe in cene obleke za šolo:

Za najmlajše:
Velikost 3—4
Din 70.—, 90.—, 110.—
Velikost 5—6
Din 90.—, 110.—, 130.—
Velikost 7—8
Din 110.—, 130.—, 150.—
Velikost 9—10
Din 130.—, 150.—, 170.—
Velikost 11—12
Din 150.—, 170.—, 190.—

Za dečke:
Din 200.—, 220.—, 240.—

Za mlade gospode:
Din 190.—, 220.—, 240.—
290.—

Športske bluže:
Din 140.—

Bliza se začetek šolskega leta, a Vaš ljubljenec bo potreboval novo obleko. Prosimo Vas, da si, predno se odločite za nakup, ogledate naše otroške obleke.

Primerjajte kakovost in cene. Ako boste pri nas nakupovali, boste prihranili mnogo denarja in napravili Vašemu ljubljencu veliko veselje.

Tudi za mlade dame prinašamo to pot nekaj:
Hubertus za deklice
Din 290.—

Proti mrazu ščitijo naši dobri in topli:

otroški raglani:
Din 170.—, 190.—, 210.—

Raglani za dečke:
Din 290.—, 340.—, 390.—

Eleg. Boy plašči:
Din 250.—, 320.—

In Baby plašči
Din 230.—, 290.—

Proti vetru, dežju in burji v jeseni ščitijo naši garantirano nepremočljivi

otroški Hubertusi
Din 160.—, 200.—, 240.—

Hubertus za dečke
Din 260.—

TIVAR OBLEKE

PERJE

sivo, čehano, kg 25.—

Polpuh beli, kg 95.—

Puh sivi, kg 100.—

Puh beli, najfinejši kg 220.—

vse kemično čiščeno!

Eksportna hiša „Luna“, Maribor

Prvovrstno blago po nizkih cenah dobite v novootvorjeni

TRGOVINI „DELAVSKE DOM“

I. Z. Z. O. Z.

Maribor, Frankopanova ul. 1.

Delavke, delavci, kupujte svoje življenjske potrebščine v svoji trgovini.